



Lijst arresten Europees recht

Inleiding Europees Recht (Maastricht University)



Scan to open on Studeersnel

Lijst arresten Europees recht

Arrest Costa/E.N.E.I.

Rechtsregel:

Het Europees recht vloeit voort uit autonome bron en kan op grond van zijn bijzondere karakter niet door enige voorschrift van nationaal recht opzij worden gezet. Het Europees recht heeft dus, onafhankelijk van de nationale rechtsorde, voorrang op strijdige nationale bepalingen -> belangrijke vervolgstap ten opzichte van Van Gend & Loos-arrest (tevens wordt de argumentatie van het arrest 'Van Gend & Loos' herhaald en verder op gebouwd).

Het HvJ overweegt, in antwoord op de stelling van Italië, dat met het EEG-verdrag een eigen, autonome rechtsorde is gecreëerd. De lidstaten hebben namelijk hun soevereiniteit op beperkt terrein begrensd en hebben daarmee een rechtsstelsel in het leven geroepen dat zowel bindend is voor hun onderdanen als voor henzelf. Nationale rechters moeten hier rekening mee houden. Eenzijdige wettelijke voorschriften van de lidstaten kunnen om deze reden niet boven het Europees recht worden gesteld. Zonder deze voorrang van het Europees recht zouden bepaling van Europees recht namelijk betekenisloos zijn, wat in strijd is met het autonome karakter van de Europese rechtsorde. Wat betreft de vragen van de Italiaans rechter oordeelt het HvJ dat de nationalisatiewet verenigbaar is met de bepalingen van Europees recht.

Arrest Van Gend en Loos

Rechtsregel:

Europees recht kan rechten scheppen die individuen onafhankelijk van hun nationale recht kunnen invoeren voor de nationale rechter. Om deze directe werking te hebben moeten bepalingen aan een aantal voorwaarden voldoen: 1) de bepaling is duidelijk en onvoorwaardelijk 2) de bepaling schept een negatieve verplichting voor de lidstaat 3) de bepaling bevat geen voorbehouden 4) de aard van de bepaling leent zich voor directe werking.

Bij de concrete beantwoording van de vraag formuleert het HvJ vier voorwaarden voor directe werking. Deze zijn:

- 1) de bepaling is duidelijk en onvoorwaardelijk*
- 2) de bepaling schept een negatieve verplichting voor de lidstaat*
- 3) de bepaling bevat geen voorbehouden*
- 4) de aard van de bepaling leent zich voor directe werking*

Bij het bovenstaande moet de kanttekening worden gemaakt dat deze voorwaarden in latere arresten sterk gerelativeerd zijn. Zij kunnen nu teruggebracht worden tot twee voorwaarden: enerzijds moet de bepaling nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn, anderzijds mag de bepaling geen aanvullende maatregelen vereisen, zij moet dus direct toepasbaar zijn door de nationale rechter.
Het bovenstaande arrest wordt vaak als het meest invloedrijke arrest in de geschiedenis van het Hof van Justitie aangemerkt. Het arrest gaat formeel alleen over art. 12 EEG-verdrag, maar heeft de weg geopend naar talloze prejudiciële procedures voor het HvJ over alle onderwerpen die aan het Europese recht raken. Het arrest heeft dan ook veel rumoer veroorzaakt in de lidstaten zelf. Hierbij

wordt vooral de legitimiteit van de EU als nieuwe rechtsorde in twijfel getrokken omdat lidstaten nooit de bewuste, democratische keuze voor constitutie van zo'n rechtsorde gemaakt zouden hebben.

Arrest Van Duyn:

Relevant voor voorwaarden van directe werking in algemene zin en voor richtlijnen (samen met Kolpinghuis:

- De richtlijnsbepaling moet niet, of onvolledig of onjuist zijn omgezet in nationaal recht (niet dezelfde inhoud als richtlijn, als iemand zich wil beroepen ergens op)
- De omzettingstermijn van de richtlijn moet zijn verstreken

Arrest Faccini Dori:

Directe werking bij richtlijnen is uitgesloten bij horizontale geschillen

Arrest Kolpinghuis:

Relevant voor voorwaarden directe werking richtlijnen, maar ook dat geschillen die omgekeerd verticaal zijn, uitgesloten zijn van directe werking.

Alleen dus mogelijk bij verticale geschillen (burgers vs hoger orgaan -> overheid)

Ook diende het als een goed voorbeeld voor de conforme interpretatie en de grenzen ervan:

- Er moet relevant nationaal recht voorhanden zijn om te interpreteren (vergelijkbaar)
- De interpretatie mag niet tot een contra legem uitleg van het nationale recht leiden - > EU-conforme uitleg tegen inhoud ingaan van de te interpreteren nationale bepaling
- Conforme interpretatie vindt haar begrenzing in de algemene rechtsbeginselen (vooral legaliteitsbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel)

Conforme interpretatie was hier niet mogelijk door rechtszekerheidsbeginsel en het legaliteitsbeginsel

Arrest Francovich & Arrest Brasserie du pecheur

Bepalen de drie voorwaarden voor schadevergoeding bij staatsaansprakelijkheid

1. Geschonden rechten toekennen aan particulieren
2. Voldoende kwalificatie
➔ (Schade is ook nodig)
3. Causaal verband schade & schending

Arrest Dillenkofer

Niet implementeren/onjuist/onvolledig van een richtlijn is altijd een gekwalificeerde schending.

Stappen voor procedure

- *Directe werking/conforme interpretatie*
- *Schadevergoeding voor schending op Unierecht*

Arrest Köbler/Oostenrijk -> toepassing van staatsaansprakelijkheid (rechterlijke macht)

- (Eerste en tweede vraag.) Staatsaansprakelijkheid voor een uitspraak van een nationale rechter in laatste aanleg die in strijd is met het gemeenschapsrecht? (Ja.)
- (Derde vraag.) Was de rechterlijke uitspraak van 24 juni 1998 in strijd met het gemeenschapsrecht? (Ja.)
- (Vierde en vijfde vraag.) Betreft dit een voldoende gekwalificeerde schending van gemeenschapsrecht? (Neen.)

Arrest CILFIT

Rechtsregel:

Er zijn drie uitzonderingen op de verplichting van art. 267, derde alinea VWEU m.b.t. hoogste rechter:

- 1) de opgeworpen vraag is niet relevant voor de oplossing van het geschil;
- 2) er is sprake van een acte éclairé, d.w.z. het HvJ heeft over de vraag reeds beslist;
- 3) er is sprake van een acte clair, d.w.z. er kan redelijkerwijze geen twijfel bestaan over de vraag.

Arrest Foto-Frost

Uitzondering op het feit dat lagere rechters niet verplicht zijn om vragen te stellen aan het Hof.

Als ze twijfelen aan de geldigheid van EU-recht zijn zij verplicht om te verwijzen. Nationale rechters mogen niet op eigen houtje een EU-rechtshandeling buiten toepassing laten en/of nietig/onverbindend verklaren.

Rechtsgrond -> Power, purpose, procedure

